

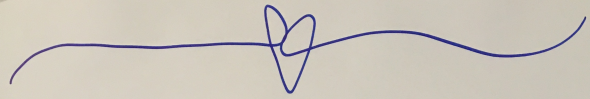
Osallisuus kouluissa

Tiina Karhuvirta, Kehittämiskeskus Opinkirjo

16.3.2022

Työpajan sisältö

- Ennakkotehtävän purku (45 min)
- Hengähdystauko (15 min)
- Lyhyesti osallisuuden perusteista (45 min)
- Lopetus

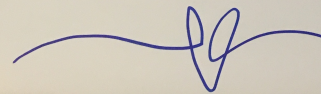

"TÄNÄÄNKÄÄN

KAIKKEA

ei voi saada

valmiiksi "

 -päivän mietelause-

Akvaariokeskustelut

Kolme kierrosta 15 min / aihe

Aiheet vaihtuvat

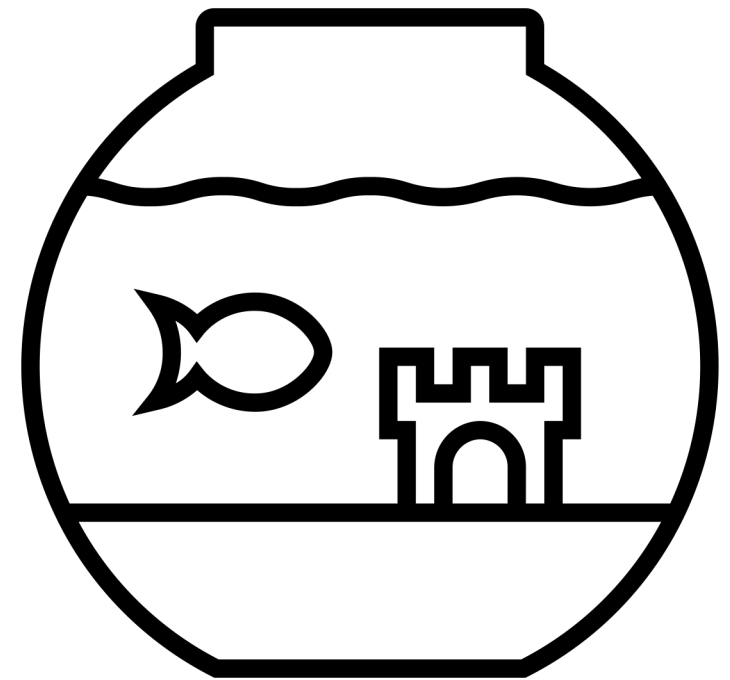
Keskustelijat vaihtuvat, muut kuuntelevat keskustelua aluksi. Voivat osallistua tekemällä tarkentavia kysymyksiä ja kertomalla omia kokemuksia.

Osallisuuden jäsentäminen kolmen ulottuvuuden kautta:
Ihminen osallinen, kun hän

- on osa yhteisöä (kuuluu johonkin)
- toimii osana yhteisöä (osallistuu)
- kokee olevansa osa yhteisöä (tuntee kuuluvansa)

- Pohtikaa kouluun pieniyhteisönä liittyviä erityispiirteitä:
- Millaisia erilaisia pieniyhteisöjä koulussa opettajilla on tiedossa?
- Millaisia virallisia?
- Millaisia epävirallisia?
- Miten osallistavaa ja demokraattista toimintakulttuuria voi edistää?

Honneth: hyväksytyksi tuleminen ja arvostuksen kokemukset -> toimintamahdollisuuksien tukeminen (Arendt)

Hengähdystauko

Lainsäädännön pohja

Perustuslaki 6§

Kuntalaki 22§

Varhaiskasvatustaki 20§ -> Varhaiskasvatuksen suunnitelmat

Perusopetuslaki 47a§ -> Opetussuunnitelmat

Lapsen oikeuksien sopimus artiklat 12, 13 ,14 ja 15

Mikä on osallisuuden tarkoitus?

- Parempia päätöksiä?
- Kunnan elinvoimaisuus?
- Kansalaisten luottamus päätöksentekojärjestelmään?
- Palvelujen parantaminen?
- Syrjäytymisen ehkäisy?
- Mielenkiinnon kysyminen?
-

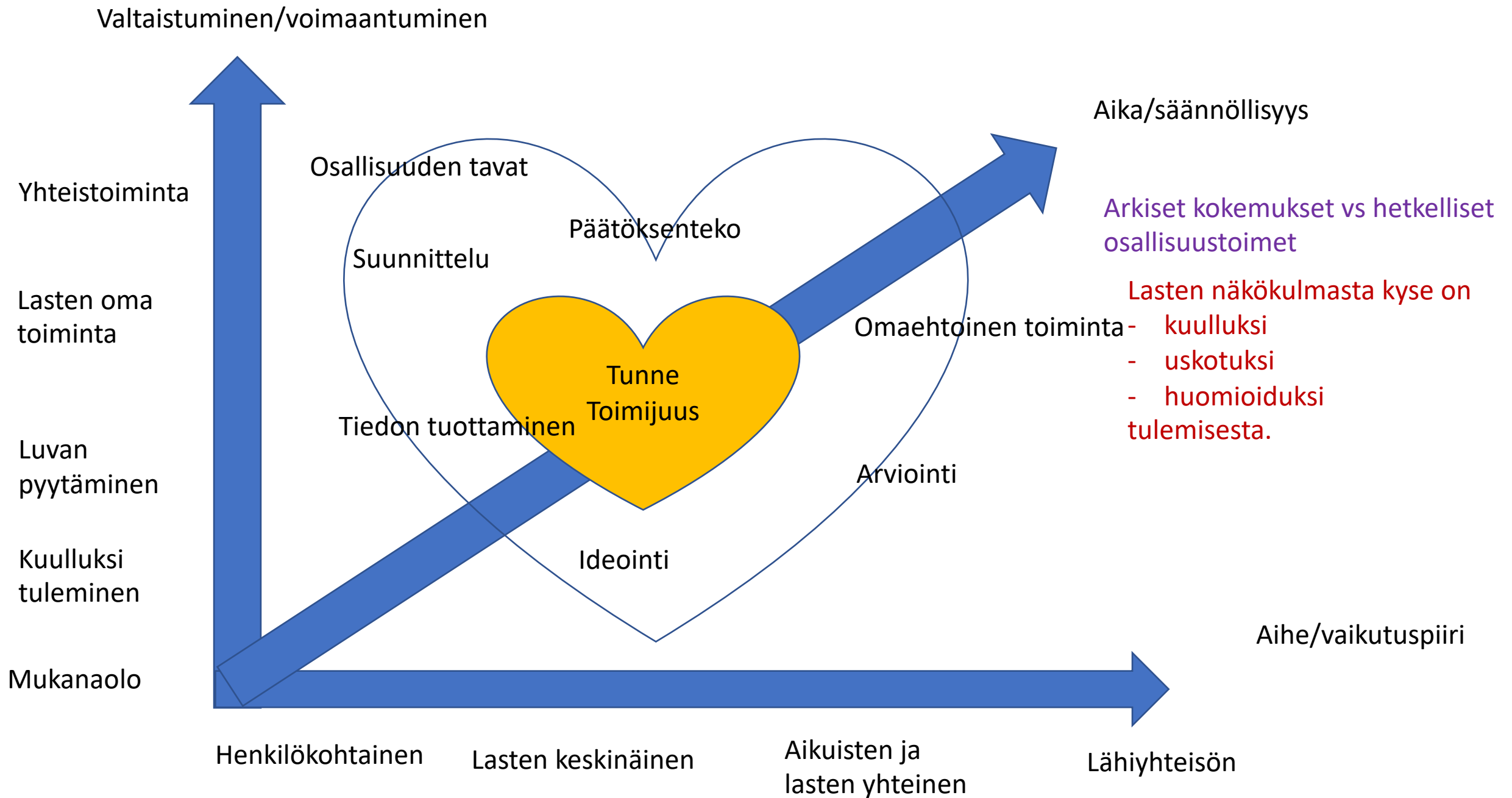

**Hyvä elämä on
mahdollisuutta
käyttää taitojaan
oman yhteisön
hyväksi**

**Osallisuuden
päämäärä?**

**ja elää elämää,
jota itsellä on
syytä arvostaa**

TOMMI LAITIO MUKAELLEN SEN,
NUSSBAUM JA ARISTOLES

Kuusi tärkeää kysymystä

Laadukkaan osallisuustyön
kuusi tärkeää kysymystä.

Osallisuuden muoto	Toimintamalleja	Uudet ideat
Ideointiosallisuus : ideoiden kysyminen nuorilta ja nuorten omatoiminen ideointi	ideointipajat kouluissa ja oppilaitoksissa, nuorisotaloilla, nuorisokahviloissa	
Tieto-osallisuus: nuoret tiedon tuottajina	oppilaitoksen omat kyselyt, nuortenideat.fi-työkalu, valtakunnalliset kyselyt (esim. THL:n toteuttamat), kunnan hyvinvointiprofiili, tietoa nuorista, nuorisovaikutusten arviointi	
Suunnitteluosallisuus: nuoret suunnittelemassa toimintaa	yhteissuunnitteluprosessit, suunnittelupajat, suunnitteluiltapäivät, palvelumuotoiluprosessit	
Päätöksenteko-osallisuus: nuoret vaikuttamassa päätöksiin	oppilaskuntatoiminta, opiskelijakuntatoiminta, nuorisovaltuustot, lautakuntapaikat, nuorisovaikutusten arviointi	
Toimintaosallisuus: nuoret organisoivat ja toteuttavat toimintaa	mopopajat, nuorisokahvilat, tapahtumat, pop up -koulupäivät, kokeilut	
Arviointiosallisuus: nuoret mukana arvioimassa	osallistava arviointi, toiminnan jatkuva arviointi	

Koulu

Kasvuyhteisö

Demokraattinen yhteisö

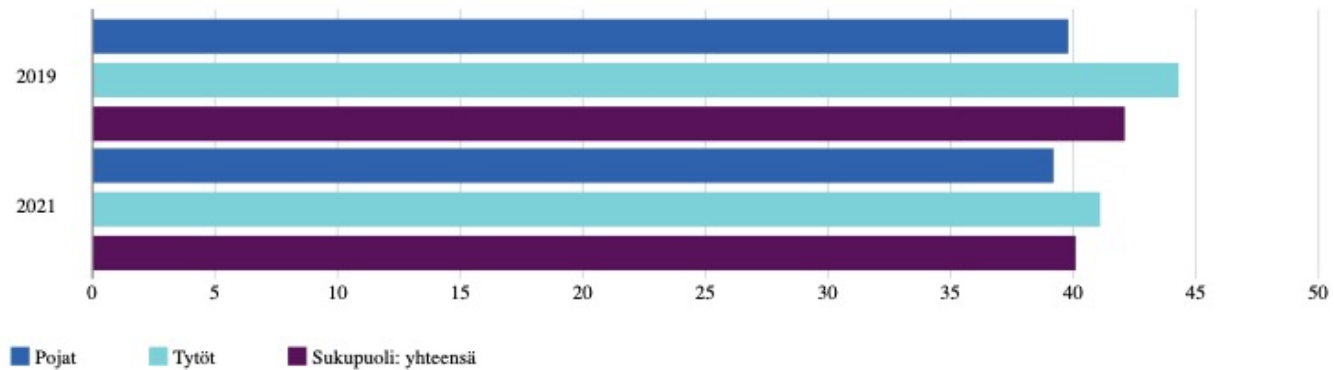
Oppimisen paikka

Lasten ja nuorten vertaisyhteisö

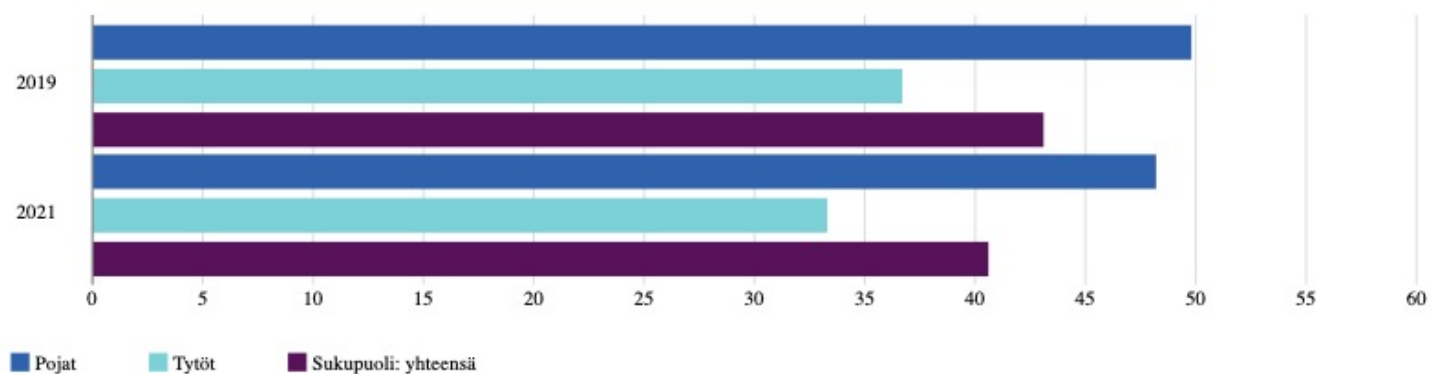
Palvelujen risteyskohta

Kunnan ja yhteiskunnan osa

Kokee
olevansa
tärkeä osa
kouluyhteisöä

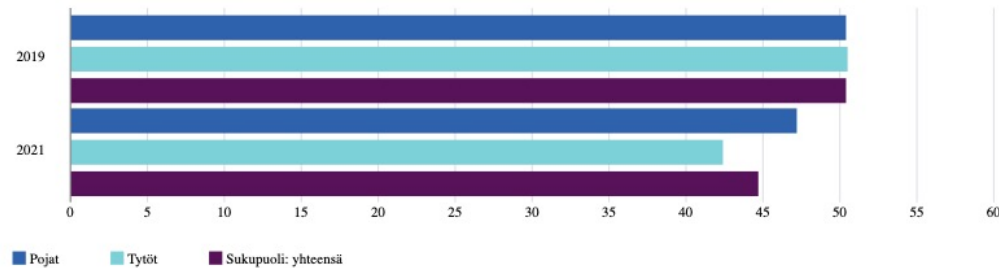
4. ja 5. luokat

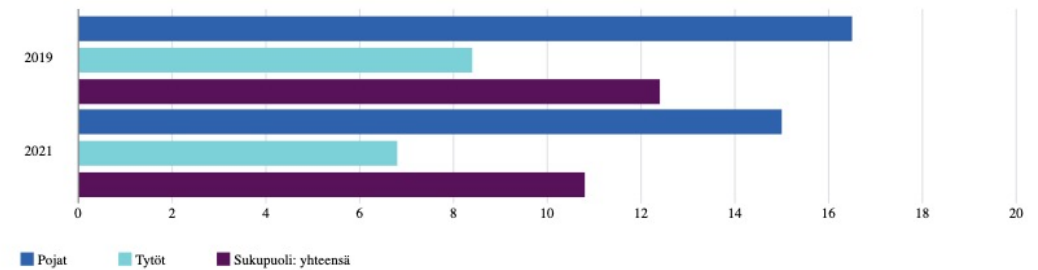
8. ja 9. luokat

Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun/Hyvät mahdollisuudet

4. ja 5. luokat

7. ja 8. luokat

Kuinka paljon sinä olet ollut mukana suunnittelemassa seuraavia asioita tämän luokan aikana? 1) koulun yhteiset säännöt, 2) välituntitoiminta, 3) koulun pihalueet, 4) kouluruokailu, 5) koulun juhlat, tapahtumat ja retket, 6) oppituntien sisältö.

Millainen mahdollisuus sinulla on ollut vaikuttaa seuraaviin asioihin koulussasi tai oppilaitoksessasi tämän lukuvuoden aikana? 1) oppituntien järjestelyt (esim. työskentelytavat), 2) koulutyön tai opiskelun suunnittelu (mm. oppituntien sijoittelu, koulupäivän/opiskelupäivän alkamisajankohta, koejärjestelyt), 3) välituntien tai taukojen suunnittelu tai toteutus, 4) koulun tai oppilaitoksen yhteisten sääntöjen laatiminen, 5) koulutilojen tai oppilaitoksen tilojen suunnittelu tai siistiminen, 6) kouluruokailu (mm. ruokalistat, tilojen viihtyvyys), 7) koulun tai oppilaitoksen teemapäivien, juhlien, retkien ja leirikoulun järjestäminen.

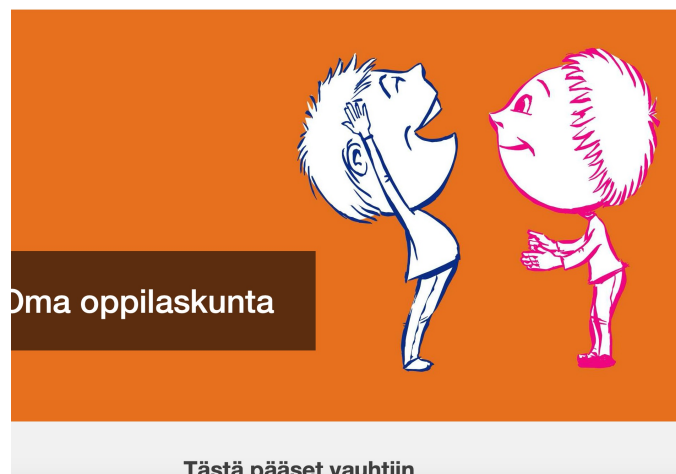
Luokkavaltuusto

- Lisätä oppilaiden vaikutusmahdollisuuksia koulussa
- Parantaa kouluhyvinvointia
- Oppia elämässä tarvittavia taitoja
 - omien näkemysten ilmaiseminen
 - perusteleminen
 - muiden kuunteleminen
 - empatia
 - ongelmien ratkaiseminen
 - vaikuttaminen
- <https://opinkirjo.fi/luokkavaltuusto/>

Oppilaskunnan toimintoja

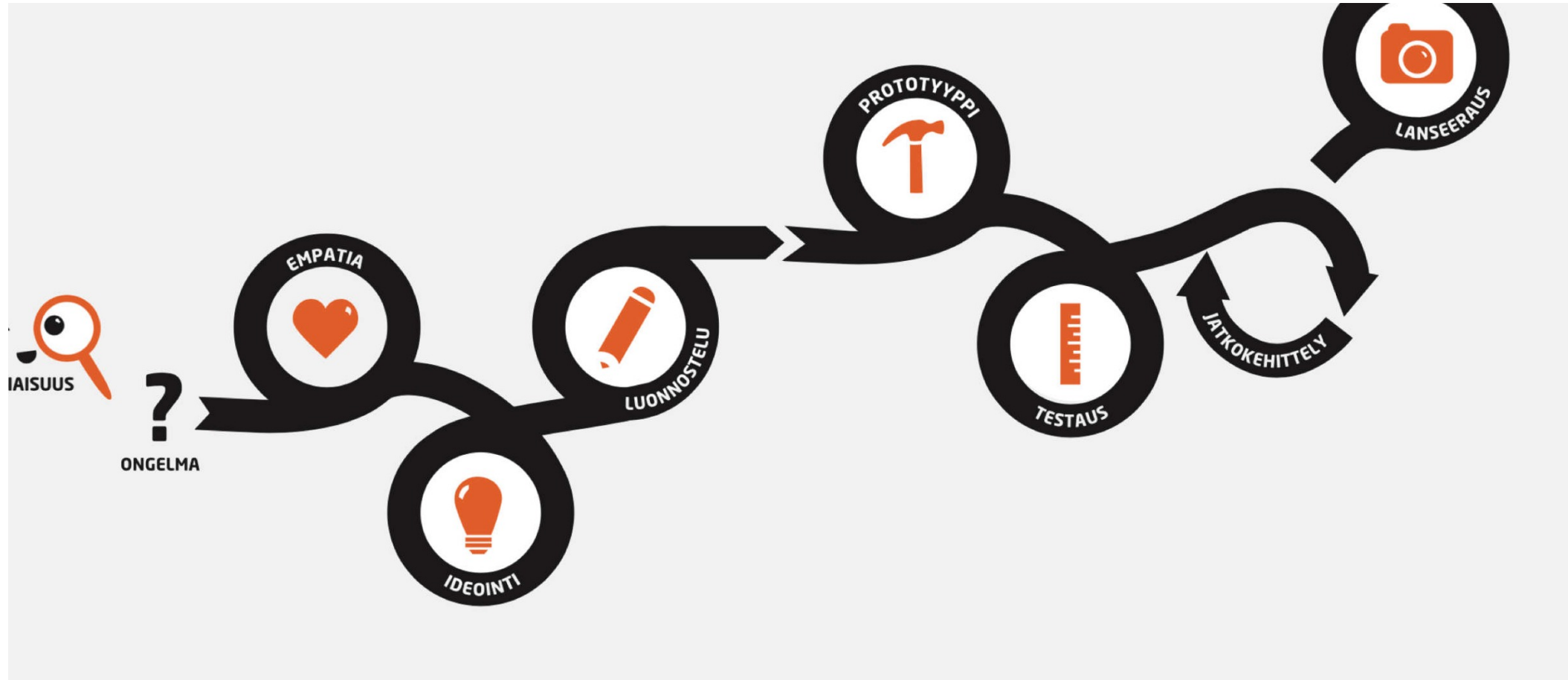
A Artikkelit Materiaalipankki Koulutukset På svenska (kort) In English Ota yhteyttä

www.omaoppilaskunta.fi

OPSiin liittyviä	Kierrätys, pajapäivät, lapsen oikeudet ja niistä tiedottaminen, jne
Vastuutehtävät	Välituntilainaus, buffan pito, maustepöydän hoito ruokalassa, joulumyyjäisten onnenpyörä, kevätdisko eskarilaisille, välituntiliikuttajat, välkkärilainaus, ystävänpäiväkorttitempaus, palloiluviikon kisat, kirjaston hoito, talet-kisan tuomarointi, edustus yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä, jne
Koulun toiminta	Aamunavaukset, teemapäivät, harrastemessut, liikuntapäivien suunnittelu, jne
Tapahtumat	Talentit, peliturnaukset, runokisat, kirjavisakisat, Nenäpäivä, lumenveistotapahtumat, jne
Juhlat	Vappujuhlat, joulujuhlat, Tunnistatko joulupukin- -kisa, jne
Muuta	Yhteistyö vanhempien kanssa, koulun edustaminen, jne

Muotoilupakki

Kolme askelta osallistavaan tekemiseen

1. Suosin “nuorten näköistä toimintaa”, vaikka se saattaa poiketa ennakkokäsityksistämme.
2. Varmistan yhdessä nuorten kanssa turvallisuuteen (fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen) liittyvät asiat, jotta kaikilla on varmasti mukavaa olla toiminnassa mukana.
3. Annan tilaa nuorille ja mahdollisuuden muutokseen.

**"KUN JOKU ON OLLUT ILOINEN
ASIASTA MITÄ OLEMME SAANEET
AIKAAN"**

Kiitos

Tiina Karhuvirta
Kehittämiskeskus Opinkirjo
Tiina.karhuvirta@opinkirjo.fi